

kateremu se je odrekla popolnoma prva doklada, samo te doklade; on izgubi tudi druge in vse prihodnje, ker ne more nikdar v svoji prošnji navesti datuma podelitve prve doklade, in se torej nikdar ne začne šteti petletje za drugo doklado. Tako strog in neumljen pa vendar ne bode hotel biti postavodajalec!

Razvidno je torej, da je tako razlaganje omenjenega dostavka jako krivično. Podpisani direktorij torej prosi, naj radi jasnosti predlaga visoki deželni odbor naveden dostavek v sledeči obliki: „Štetev vsakega sledečega petletja se ravna po naprejšnjem tako, da daje desetletna službena doba pravico do druge službeno-starostne doklade, petnajstletna do tretje i. t. d.

do izpolnjenega 30. leta, službena doba računjena vsikdar od dneva prve stalne umestitve.*

Krško, dne 10. kimovca 1890. l.

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Dr. Tomaž Romih, **Francišek Sklanc,**
predsednik. tajnik.

H.

Razglas. Dne 4. vinotoka t. l. ob 3. uri popoldne ima direktorij svojo sejo v Krškem.

Dnevni red: 1. Tekoče društvene stvari.

2. Razni nasveti.*)

Krško, dne 20. kimovca 1890. l.

Dr. Tomaž Romih,
predsednik.

Vestnik.

Odlikovanje. Nadučitelju g. Andreju Praprotniku je visoko naučno ministerstvo povodom njegovega umirovljenja podelilo naslov ravnatelj. — G. Ivan Miklošič, c. kr. vadniški učitelj v Mariboru stopil je v pokoj in je tem povodom dobil od visokega naučnega ministerstva in od deželnega šolskega sveta v Gradci priznanico za svoje dolgoletno uspešno delovanje.

Osobne vesti. Za ravnatelja učiteljskega v Mariboru je bil imenovan g. Henrik Schreiner, profesor na učiteljski v Bolcanu. S tem imenovanjem moramo Slovenci tako s stanovskega, kakor narodnega stališča zadovoljni biti. — Na kranjskih srednjih šolah so bili dalje imenovani za ravnatelja višje gimnazije v Ljubljani ravnatelj gimnazije v Novem Mestu, c. kr. okrajni šolski nadzornik g. Andrej Seneković, na njegovo mesto pa kot ravnatelj gimnazije v Novem Mestu g. dr. Francišek Detela, profesor v Dunajskem Novem Mestu; za ravnatelja nove nižje gimnazije v Ljubljani g. ravnatelj Francišek Wiesthaler, G. Jožef Sturm, profesor v Novem Mestu, dobil je profesorsko službo na Dunaji, g. profesor Francišek Breznik iz iste gimnazije pa profesorsko službo na višji gimnaziji v Ljubljani. Gg. Francišek Novak in Ivan Fon sta imenovana za učitelja na gimnaziji v Novem Mestu. — Na c. kr. državnih obrtnih šolah v Ljubljani sta stalno imenovana g. Jožef Vesel kot strokovni učitelj in g. Celestin Mis kot delovodja. — Spremembe na ljudskih šolah: G. Janez Strehovec pride iz Šmihela na drugo učiteljsko mesto v Vreme začasno; izprašan kandidat g. Rajko Mežan pride začasno na Sv. Goro; gospd. Emilija Jurman iz Spodnje Idrije začasno na drugo učno mesto v Sturiji; gospd. Ana Kočevar iz Begunj na četrto učno mesto v Radeče; gospd. Amalija Donati iz Radeč stalno v Mokronog; gospd. Marija Mlakar, učiteljica v Pletrovčah (Štaj.) in gospd. Marija Cidrih, učiteljica v Slavini, zamenjali sta svoji službi; gospd. Viktorija Praprotnik, učiteljica v Postojni, pride začasno v Cerklje pri Kranju. — Na Primorskem: G. Andrej Čekada, drugi učitelj v Sežani pride v Slivje (okraj Volosko); na njega mesto pa g. Anton Kosovel, učitelj v Dutovljah; v Dutovlje g. Janko Štrukelj, učitelj na Barki; na Barko g. Josip Čuček, izprašan učiteljski kandidat; g. Jakob Starec, učitelj v Gornjem v Zgonik; na njega mesto g. J. Štrukelj, učitelj v Poddragi (okraj Postojna); g. Alojzij Vrč, učitelj v Sempolaji v gradiščanski okraj; na njega

mesto g. Avgust Tance, drugi učitelj v Komnu; na njega mesto g. Justin, izprašan učiteljski kandidat; g. Francišek Sinigoj, izprašan učiteljski kandidat v Veičidol; gospd. Ivana Lozej, učiteljica v Povirju v Tomaj; na njeno mesto gospd. Amalija Jelšček, izprašana uč. kandidatinja. Gospd. Terezija Sosič se je službi odpovedala.

Učiteljske plače na Kranjskem. Visoki deželni zbor kranjski je sklican na 14. dan t. m. Kakor iz zanesljivega vira čujemo, bode se v tem zasedanju zopet obravnaval zakonski načrt o reguliranju učiteljskih plač, ki ni dobil Najvišjega potrjenja. Vsled tega se moremo nadejati, da bode zakon še pred novim letom potrjen in se bodo z letom 1891. učiteljske plače uravnale po tem načrtu.

Iz vdovskega učiteljskega društva. Dne 28. kimovca je imel društveni odbor sejo, v kateri so se kot novi udje vzprejeli gg. Bogomir Krenner, učitelj v Škofji Loki, Karol Pikl, učitelj v Šmihelu pri Postojni, Peter Repič, nadučitelj na Unci in Luka Jelenec, nadučitelj v Št. Juriji.

Jurij Šubic † Dne 10. kimovca je došla v Ljubljano žalostna vest, da je dne 8. kimovca v Lipskem v tamošnji bolnici umrl Jurij Šubic, šele 34 let star. Pokojnik je bil naš najumenitejši slikar, pravi umetnik, ki bi bil svojemu narodu čast delal, da ga ni kruta osoda tako mladega iz naše sredine iztrgala. V m. p.!

Zborovanje slovenskih deželnih in državnih poslancev. G. cesarski svetnik J. Murnik je na 2. dan t. m. sklical v Ljubljano vse slovenske deželne in državne poslance k skupnemu zborovanju. V razgovor pridejo točke: splošni politični položaj, pravosodne razmere, šolstvo, politična uprava in slovenska žurnalistika.

Družba sv. Cirila in Metoda je imela dne 24. kimovca v Ljubljani svoj občni zbor. Po slovesni sv. maši, ki jo je daroval v sv. Jakopa cerkvi č. g. kanonik A. Zamejic in pri kateri je petje oskrbel pevski zbor Št. Jakopski pod vodstvom g. L. Belarja, zbralo se je do 70 ljubljanskih in vnanjih odposlancev in udov v čitalnični dvorani. Došli so delegati iz Kranjske, Stajerske, Koroške in s Primorja, med njimi poslanca Nabergoj in Einspieler. Društveni predsednik č. g. prof. Tomo Zupan srčno pozdravi zbor ter posebno poudarja, da društvo ne pozna preprirov, ki se tu in tam med Slovenci osobito v žurnalistiki pokažejo, temveč društvo hoče v jedinstvi svoj vzvišeni namen doseči. Potem poroča tajnik g.

*) Želje raznih društev ali posameznikov nam bodo dobro došle.

župnik A. Žlogar o društvenem delovanju. Iz obširnega poročila posnamemo, da je društvo tudi leta 1890. vrlo napredovalo, ker ima že 91 podružnic, izmed teh 22 na Štajerskem in 13 na Koroškem; vseh društvenikov je 7589. Društvene zavode (v Trstu, Gorici in Celju) obiskuje nad 400 slovenskih otrok. Iz društvene knjižnice se je doslej nad 20.000 odtiskov razpečalo. Blagajnik g. dr. J. Vošnjak poroča, da je bilo dohodkov 15.354 gld., stroškov pa 6341 gld., torej ostane imovine 9013 gld. Pri volitvi v osrednji društveni odbor so se z vsklikom izvolili in sicer za predsednika g. prof. Tomo Zupan, za odbornike gg. Ivan Hribar, Luka Svetec in dr. Ivan Tavčar. Po končanem zborovanju je bil skupni obed v čitalnični restavraciji.

Vabilo. Kamniško okrajno učiteljsko društvo zboruje dne 16. vinotoka 1890 ob 10. uri dopoldne v Mengiši s sledečim vzporedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Tajnikovo poročilo o drugem zborovanju „Zaveze“. 3. Katere fizikalne aparate si učitelj sam lahko naredi in kako naj jih uporablja. (Poroča g. Francišek Trošt.) 4. Nasveti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz svetovne statistike. Začetkom tega stoletja je govorilo na vsej zemlji: angleško 21, francosko 31, nemško 30, rusko 31, špansko 26, italijansko 15 in portugalsko 8 milijonov ljudi. Število ljudi, ki govorijo našteje jezike, pomnožilo se je od 162 na 400 milijonov in sedaj govori: angleški 125, ruski 70, nemški 70, francoski 50, španski 40, italijanski 30 in portugalski 15 milijonov ljudi.

Petstoletnica popirja. Kakor poroča nemška „Papier Zeitung“, bodo izdelovalci popirja na Nemškem praznovali letos petstoletnico. Prvo tovarno za popir je bil odprl l. 1390, na sv. Janeza dan nek Ulman Stromer v Nürnbergu.

Dunajsko učiteljstvo. Na Dunajskih šolah poučuje 2296 učiteljev in učiteljic, izmed katerih je porojenih 828 z Dunaja, 507 iz Nižje Avstrijske, 301 iz Moravske, 195 iz Češke, 107 iz Ogerske, 78 iz Šlezije, 33 iz Galicije, 15 iz Solnograške, 13 s Tirolskega, 10 s Hrvaske, 10 iz Istrije, po 9 s Kranjske in Koroške, 8 iz Bukovine, 7 iz Sedmograške, 6 iz Predarlskega, 4 iz Švice, 2 iz Rusije in po jeden iz Srbske in Rumunske.

Matica Hrvatska v Zagrebu je imela glavno skupščino v nedeljo 27. mal. srpana. Navzočih je bilo lepo število članov, med njimi mnogo vseučiliških slušateljev. Predsednik prof. g. Smičiklas je pozdravil skupščino s prav lepim nagovorom, tajnik in blagajnik g. Kostrenčič je poročal o književnem in gospodarskem delovanju preteklih šest mesecev, ker je „Matica“ v pol leta izvršila delo celega leta, da more tako njeno delovanje priti v soglasje s solničnim letom. Uspehi so v vsakem oziru krasni ter so na čast odboru. Knjige za tekoče leto so v tisku, med njimi so: Hoičeve slike iz občega zemljepisja. Preradovičevih pesmij novo izdanje, Tordinčeve „odabrane crteci i pripovedi“.

Matewuljeve pripovedi „Iz primorskega života“, Hermine Tomičeve igrokaz „Zabluda matere“ in veseloigra „Kita evieča“, Šandora Gajalskega „Na rođenoj grudi“ i. t. d. Članov šteje „Matica“ 7208, knjig se je tiskalo devet v 68.600 izvodih. Dohodki so znašali 25.571 gld., za knjige se je izdalo 21.321 gld., prebitka je torej 4250 gld., ki se vložijo v društveno glavnico. Društveno premoženje znaša 21.236 gld. Matičina hiša pa je cenjena na 60.000 gld. Zakladi, katere oskrbuje „Matica“, znašajo skupaj 30.492 gld., zaloga društvenih knjig je cenjena na 14.300 gld. Pri volitvah v odbor so bili na novo voljeni: za blagajnika g. Iv. Kostrenčič, v znanstveni odsek: Fr. Polnegović, F. Ks. Kuhač in dr. Fr. pl. Marković, za namestnika: prof. H. Badalič in dr. M. Srepej, v gospodarski odsek: Iv. Benković in dr. Iv. Hoič, za namestnika: St. Kučak in Jož. Starč.

Tobak škoduje zlasti mladini, to spozna gotovo lahko vsak. V Ameriki so sklenili ostro postaviti, ki prepoveduje kaditi pred 16. letom. Kdor prada otroku pred 16. letom cigarete ali tobak, tak se kaznuje do 100 gld. in čez. Vsak otrok se kaznuje, ako ga zasačijo, da je kadil, z zaporom v ječi do 14 dni. Roditelji, ki v tem oziru dajejo otrokom potuho, pokličejo se tudi lahko na odgovor. Škoda, da je ta postava samo v Ameriki. (Glej „Uč. Tqv.“, 1890., str. 63.)

Ljudsko šolstvo v Avstriji. Na podstavi letnih poročil deželnih šolskih oblastev je osrednja statistična komisija sestavila poročilo o ljudskem šolstvu v Avstriji, v katerem poročilo nahajamo množico zanimivih in važnih podatkov. To poročilo so sestavili: predsednik imenovane komisije, dvorni svetnik J. nam. Sterneck in dvorna koncipista dr. H. Rauchberg in dr. M. Schmidt.

V Avstriji je bilo preteklo leto (1889/90) 3.335.674 za šolo godnih otrok. Od teh je zaradi duševnih ali telesnih hib 21.895 otrok ostalo brez pouka, 365.593 otrok pa se je neopravičeno šoli odtegnilo. Ti poslednji pripadajo samo petim kronovinam in sicer je bilo na Kranjskem 17%, v Dalmaciji 23-2%, na Primorskem 30-5%, v Galiciji 40-6% in v Bukovini 52-1% šolodolžnih otrok, ki niso šole obiskovali. Kaznij zaradi šolskih zamud se je izvršilo: 68.590 kaznij po zaporu roditeljev in 116.874 denarnih, torej skupaj 185.464 kaznij. Šol je bilo 18.079 in sicer 16.688 občnih ljudskih šol, 415 meščanskih in 476 zasobnih šol. Od občnih ljudskih šol je bilo 88% šol za oba spola, 6-8% deških in 5-2% dekliških šol. Na 12.645 šolah je bil pouk celodnevni, na 3210 poludnevni in na 1239 šolah deloma poludnevni, deloma celodnevni. Od 16.688 šol je bilo 8490 jednorazrednic in 3916 dvorazrednic, ostale šole so bile večrazrednice. Na javnih šolah je delovalo 44.838 učiteljev in 13.913 učiteljic; na jedno učno moč pride povprečno 72-4 učencev. 83-7% učnih moči je imelo spricevalo učne usposobljenosti, 11% zrelostno spricevalo in 5-3% jih je bilo brez spricevala (na Tirolskem 27-3% učiteljev).

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Tekom meseca kimoveca so bile razpisane in po slovenskih dnevnikih razglašene učiteljske službe: druga učna služba v Begunjah pri Cerknici (400 gld., do dne 20. kimoveca, stalno ali začasno); tretja učna služba v Metliki (450 gld., do dne 20. kimoveca, stalno ali začasno); nadučiteljska služba v Št. Vidu pri Vipavi (500 gld., opravilnina, stanovanje, do dne

24. kimoveca, stalno); učiteljska služba v Primorskem pri Kranju (450 gld., opravilnina, stanovanje, do dne 25. kimoveca, stalno ali začasno); četrta učna služba v Metliki (400 gld. do dne 30. kimoveca, stalno ali začasno); druga učna služba na Vačah pri Litiji (400 gld., do dne 30. kimoveca, stalno ali začasno).